



ת"פ (ירושלים) 50384-05-21 - מדינת ישראל נ' עדי אדוארד קוכמן

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 50384-05-21 מדינת ישראל נ' קוכמן
ואח'

לפני כב' השופט אילן סלע

בעניין: מדינת ישראל
באמצעות פרקליטות
ע"י
נגד
המאשימה ,

1. עדי אדוארד קוכמן
2. שגיב יפרח - נדון
3. חברת גלאי הכסף בע"מ ח.פ.
516040367
1 ו-3 ע"י ב"כ עו"ד אשר אוחיון
הנאשמים

גזר דין - נאשמים 1 ו-3

הכרעת הדין

1. ביום 7.09.23 הודה נאשם 1 (להלן: "הנאשם"), בשמו ובשם נאשמת 3 (להלן: "החברה"), בעובדות המפורטות בכתב האישום המתוקן. ההודאה ניתנה במסגרת הסדר טיעון אליו הגיעו הצדדים לאחר שהתקיימו ישיבות הוכחות ארוכות ולא מעטות, בהן נשמעו עדים רבים.

2. לצד ההודאה של הנאשם בעובדות כתב האישום המתוקן, שתוקן במסגרת ההסדר, הצדדים נותרו חלוקים במספר עניינים משפטיים, שהוכרעו בהכרעת הדין מיום 13.03.24. נסיבות ביצוע העבירות פורטו אפוא בהכרעת הדין ולהלן הן יפורטו אך בתמצית.

3. יצוין, כי הנאשם יחד עם נאשם 2 היו בעליה של החברה ושניהם היו שותפים מלאים בפעילותה. נאשם 2 הורשע זה מכבר, ודינו נגזר ביום 5.06.23 לששה חודשי מאסר בעבודות שירות, מאסר על תנאי וקנס בסך של 180,000 ₪, עונש לו עתרו הצדדים במשותף.



4. לנאשם ולנאשמת (אשר שניהם יכוננו יחד להלן: "הנאשמים") יוחסו בכתב האישום שלושה אישומים.

באישום הראשון יוחסו לנאשמים, עבירות של קבלת דבר בתחבולה לפי סעיף 415 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "החוק"); מספר רב של עבירות קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות לפי סעיף 415 סיפא לחוק; מספר רב של עבירות קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות עבור אחר לפי סעיף 415 סיפא לחוק בצירוף סעיף 438 לחוק; 11 עבירות של שימוש במסמך מזויף לפי סעיף 420 לחוק; ועבירה של התחזות לאדם אחר לפי סעיף 441 לחוק.

באישום השני הואשמו הנאשמים במספר רב של עבירות איסור הלבנת הון לפי סעיף 3(א)(1) ו-3(3) לחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000 (להלן: "חוק איסור הלבנת הון"); ומספר רב של עבירות של עשיית פעולה ברכוש אסור לפי סעיף 4 לחוק איסור הלבנת הון.

באישום השלישי הואשמו הנאשמים בעבירה של השמטת הכנסה מדו"ח לפי סעיף 220(1) לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש] (להלן: "הפקודה"); שתי עבירות של מרמה, ערמה ותחבולה לפי סעיף 220(5) לפקודה; והנאשם הואשם גם בעבירה של אי הגשת דו"ח במועד לפי סעיף 216(4) לפקודה.

5. **לפי המתואר בכתב האישום**, במהלך התקופה שבין תחילת שנת 2019 ועד אמצע שנת 2020 לערך, עבדו נאשמים 1 ו-2 כעובדי היחידים של החברה. במסגרת פרסום החברה ברשתות נכתב כזב על ידי נאשמים 1 ו-2 כי הם פועלים ברישיון מטעם משרד האוצר. במסגרת פעילותם, סיפקו הנאשמים 1 ו-2, בין היתר, שירות שכלל איתור קופות פיננסיות עבור לקוחות. עבור משיכת הכספים מהקופות, הנאשמים 1 ו-2 נהגו לגבות מלקוחותיהם עמלה שנעה בין 15% ל-20% מהסכום שהופקד על ידי חברות הביטוח בחשבונות הבנק של הלקוחות.

6. במסגרת הפעילות האמורה, יצר הנאשם, בין היתר, קשר עם קבוצת עובדים במאפיית ברמן בירושלים, וכן עם קבוצת עובדים מעיריית ירושלים. שיטת הפעולה של הנאשמים 1 ו-2 כללה בקשה מהלקוחות להעביר לידיהם צילום תעודת זהות, שיק מבוטל או אישור ניהול חשבון בנק, וכן פלט מהמוסד לביטוח לאומי בדבר פירוט מקומות עבודה קודמים של הלקוחות. באמצעות נתונים אלה היה הנאשם מאתר מידע באשר לקופות הפיננסיות של הלקוחות באתרי האינטרנט של חברות הביטוח השונות.

7. במסגרת פעילותם של הנאשמים, הם פעלו במרמה כלפי חברות הביטוח. הנאשם הציג מצג שווא לחברות הביטוח הראל ומנורה מבטחים (להלן: "חברות הביטוח"), לפיו הלקוחות כבר אינם מועסקים אצל המעסיקים שהפקידו את הכספים בחברות הביטוח. זאת, מאחר ובמסגרת תקנון חברות הפנסיה ישנו איסור משיכת כספי תגמולי פנסיה של שכיר, כל עוד הוא מועסק במקום העבודה שמפריש עבורו



את הכספים לקופה. בחלק מהמקרים הנאשם אף השתמש במסמכים מזויפים לשם כך. בחלק אחר של המקרים, יצר הנאשם מצג כוזב מול חברות הביטוח כי הלקוח סיים את העסקתו אצל המעסיק שהפקיד את הכספים.

8. הנאשם ביצע את הפעולות האמורות תוך שהוא מנצל את טעותם של חלק מהלקוחות, לפיה משיכת כספי הקופות נעשית כדין, וביודעו כי הלקוחות סברו כי ניתן היה לפדות את כספי הקופות הפיננסיות בעודם עובדים באותו מקום עבודה. הנאשמים 1 ו-2 אף לא הסבירו ללקוחות את המשמעות של פדיון קופות כשהן פעילות, פעולה הפוגעת הן בקצבת הזקנה שלהם והן בכיסויים הביטוחיים שלהם. זאת גם בשל כך שכספים שנצברו בקופת פנסיה כתוצאה מהפרשות ממקום עבודה בו העובד אינו מועסק עוד ניתנים למשיכה בטרם הגיע הזכאי לגיל פרישה בכפוף לתשלום מס בשיעור גבוה.

9. בסופו של יום הנאשמים פדו כספים מקופות פיננסיות בסך של כ- 6 מיליון ₪. סך העמלה שנגבתה על ידי הנאשמים מהלקוחות עבור פדיון הכספים הייתה בסך של 465,971 ₪. את העמלות האמורות הפקידו הלקוחות לחשבונות בנק שונים: חשבון בבעלות פרטית של הנאשם, שני חשבונות בבעלות נאשם 2, חשבון בנק בבעלות החברה, חשבון בנק של עסק בשם "חובות אבודים" בבעלותו של הנאשם, וחשבון בנק בבעלות משותפת של הנאשם ונאשם 2.

10. בהמשך להרשעת הנאשמים במפורט לעיל, הם הורשעו בעבירות של הלבנת הון, בשל כך שהם ערבבו בין כספי העמלות ובין הכספים אשר התקבלו או הוחזקו על ידם כדין. זאת עשו, במטרה להסתיר את מקורו של הרכוש האסור, את זהות בעלי הזכויות בו, את מקומו, את תנועותיו ואת עשיית הפעולות בו וכדי לאפשר שימוש עתידי בכספי העמלות.

11. באישום נוסף הורשעו הנאשמים בכך שהם לא דיווחו כהכנסה על כספי העמלות שקיבלו מלקוחות: סך של 566,892 ₪ בשנת המס 2019 וסך של 91,763 ₪ בשנת המס 2020, ובסך הכול לפחות 658,655 ₪. אי הדיווח נעשה במזיד, ובכוונה להתחמק מתשלום מס. הנאשם גם לא הגיש במועד, לרשויות המס את הדו"ח השנתי לשנת 2019 של העסק "חובות אבודים" שבבעלותו, מבלי שהייתה לו סיבה מספקת לכך.

תסקיר שירות המבחן

12. נתבקש והוגש תסקיר שירות המבחן בעניינו של הנאשם ממנו נלמד אודות נסיבות חייו ומשפחתו. בין היתר נלמד כי הנאשם גדל בסביבה עבריינית בנסיבות חיים מורכבות שלא יפורטו בשל צנעת הפרט. אציין רק כי אביו נפטר בהיותו בן כשנתיים, ואמו התקשתה בסיפוק צרכיו, הוא עבר בין מסגרות לימוד רבות, והתקשה להסתגל לשירות הצבאי. קצין המבחן התרשם כי הנאשם בעל מאפייני אישיות הכוללים קושי בהצבת גבולות פנימיים, ומערכת ערכית לא מגובשת עם דפוסי חשיבה מרמתיים. הוא בעל



תחושות נטישה, קורבנות, עוול וקיפוח ונוטה לפעול מתוך תמריץ רגעי וללא שיקול דעת. בשל כך נטען כי קיים סיכון ברמה בינונית לביצוע עבירות בעתיד על ידו.

13. עם זאת צוין, כי הנאשם לקח אחריות על ביצוע העבירות והביע צער, בושה וחרטה. קצין המבחן אף ראה לצוין כי הנאשם הביע מוטיבציה לשינוי דפוסי התנהגותו ונכונות להשתלב בטיפול ייעודי.

14. נוכח האמור, בא קצין המבחן בהמלצה לתת עדיפות להליך שיקומי במסגרת צו מבחן למשך שנה, במסגרתו ישולב הנאשם בטיפול ייעודי. עם זאת, ולאור חומרת העבירות משך ביצוע העבירות השיטתיות והעובדה שרמת הסיכון הנשקפת מהנאשם לביצוע עבירות דומות בעתיד היא בינונית, בא קצין המבחן בהמלצה לענישה מוחשית של מאסר בעבודות שירות לתקופה המקסימלית, מאסר על תנאי והתחייבות כספית להימנע מביצוע עבירות אלו בעתיד.

הטיעונים לעונש

15. במסגרת הטיעונים לעונש עמדו ב"כ המאשימה על הערכים בהם פגעו הנאשמים במעשיהם, ביניהם פגיעה ברצון החופשי של הלקוחות והביטחון הכלכלי שלהם, ובנוסף, הם פגעו במעשיהם ביציבות הכלכלה, בקופה הציבורית ובערך השוויון בנטל המס. נטען, כי הפגיעה בערכים אלו ממעשי הנאשם היא גבוהה. זאת, הן בשל הפגיעה ביכולתם של הלקוחות שפנו לנאשמים להתקיים בכבוד בזקנתם, והן בשל הנטל שיוטל על הציבור כשאותם לקוחות יהוו נטל על החברה. הנאשמים יצרו מנגנון מתוחכם שהשתכלל עם הזמן וגרם לנזק בשיעור של כמחצית מכספי הפנסיה שנלקחו. נטען, כי על אף שמדובר בפדיון של כספי חסכון בשווי של 6 מיליון ₪, הנזק העתידי גבוה בהרבה, שכן איפוס קופות הפנסיה שבנויות על בסיס צבירה, בעיקר בגיל מבוגר של בעלי הקופות, מותיר את הנפגעים בלי סיכוי אמיתי לשקמם. חלקם של הנאשמים בביצוע העבירות היה כמעט בלעדי.

16. נטען, כי יש לראות בעבירות באישום הראשון ובאישום השני כאירוע אחד לעניין קביעת מתחם ענישה, ואת העבירות שבאישום השלישי כאירוע נפרד. לדבריהם, יש לקבוע מתחם עונש הולם לנאשם באישומים הראשון והשני של עונש מאסר הנע משנתיים וחצי ועד חמש שנות מאסר, ובאישום השלישי עונש מאסר הנע מששה ועד שנים עשר חודשים. באשר לחברה נטען למתחם עונש של קנס הנע מ-200,000 ₪ ועד 400,000 ₪. הם תמכו טענותיהם בעניין זה בפסיקה.

17. באשר לנאשם צוין כי מדובר באדם בגיר ונבון, שהבין את הפסול במעשיו, ויכול היה להימנע מביצועם. מאידך, הוא הודה וקיבל אחריות ואין לא עבר פלילי. עוד נטען לריבוי המעשים והתקופה הארוכה בה בוצעו, כמו גם לאי הסרת המחדל תשלום המס המגיע, והצורך בהרתעת הרבים והיחיד, בפרט נוכח המשך עיסוקו של הנאשם בתחום. צוין, כי תסקיר שירות המבחן לא מעלה נסיבות חיים חריגות שיש לתת להם משקל לזכותו של הנאשם. אדרבה, מהתסקיר עולה כי הנאשם פעל מתוך בצע כסף וחיפוש דרך להתעשרות מהירה תוך שימוש באמצעים פסולים, וכי קיים סיכון בינוני להישנות



העבירות. המלצת שירות המבחן לענישה קלה החורגת ממתחם העונש ההולם נשענה אך על נכונות ראשונית שהביע הנאשם להשתלב בטיפול, כשבפועל לא בוצע כל הליך שיקומי, וכאמור, על אף חלוף הזמן, הנאשם לא שילם את המס המגיע ממנו. על כן עתרו ב"כ המאשימה למקם את עונשם של הנאשמים בחלק התחתון של המתחמים, ולהשית על הנאשם 3.5 שנות מאסר, קנס בסך 350,000 ₪ ופיצוי למתלוננים. על החברה, עתרה המאשימה להשית קנס בסך של 300,000 ₪.

18. בנוסף נטען לחילוט הכסף שנתפסו, בכלל זה ממכירת המשרד, בסך של 253,000 ₪, ובשל העובדה כי הנאשם ערבב את הכספים האסורים בתוך חשבונותיו הפרטיים, נתבקש לחלט גם את זכויותיו בדירת המגורים שלו, היינו המחצית שבבעלותו, זאת בהסתמך על פסק הדין בע"פ 6532/17 **מדינת ישראל נ' חסדי דוד לעדת הבוכרים** (8.04.18), בו הורה בית המשפט על חילוט זמני של כספים בשווי פי חמשה מכספי המרמה.

19. מנגד, ב"כ הנאשם טען, כי בטיעוניה התעלמה המאשימה מעובדות כתב האישום המתוקן, אשר נמחקו ממנו רוב מעשי המרמה שנטען שבוצעו כלפי עובדים פשוטים שלא התכוונו כלל לפדות את הכספים האמורים. זאת, לאחר שבמסגרת שמיעת הראיות התברר כי אין ממש בטענה שהעובדים לא ידעו מהם הכספים שהנאשמים פדו עבורם. מדובר בלקוחות שרצו למשוך את הכספים ואך לא ידעו שלעת הזו אסור להם לעשות זאת והנאשם ניצל טעותם זו. לפיכך, כתב האישום תוקן באופן שהמרמה המיוחסת במסגרתו לנאשמים נוגעת רק לחברות הפנסיה, שאף הן לא הגישו תלונות כנגד הנאשמים גם לאחר שנודע להן על העבירות שבוצעו כלפיהן. ביחס ללקוחות לא הייתה פגיעה ברצונם.

20. עוד נטען, כי בעבירת הלבנת ההון בתי המשפט גוזרים עונשים במנעד רחב מאד, כאשר העונשים נגזרים ממידת התחכום ומההיקף הכספי של העבירה. במקרה שלפנינו מידת התחכום בביצוע העבירות הייתה נמוכה ולא נדרש מאמץ כדי לגלותן. גם היקף הכספים שהולבנו אינו גבוה.

21. באשר לעבירות המס נטען, כי לו היה מדובר בעבירות אלו בלבד, ייתכן והעניין לא היה מתגלגל לפתחו של בית המשפט ומסתיים בהליך של כופר. לדברי ב"כ הנאשם, המחדל של אי הגשת הדו"ח של החברה לא הוסר, אך בשל העובדה כי לא הסתיימה הכנת הדוחות הכספיים, מאחר והדבר מצריך שיתוף פעולה עם נאשם 2.

22. כן נטען, שלא ניתן להתעלם מכך שעל נאשם 2 הושת עונש של 6 חודשי מאסר בעבודות שירות בלבד, והגם שהוא הורשע בעבירות פחות חמורות, לא ניתן להתעלם מהשותפות ביניהם, ובנסיבות חייו של הנאשם, לא ניתן לקבל פער גדול בענישה ביניהם.

23. בהתייחס לנאשם ציין הסניגור כי מהתסקיר עולה כי ברקע לביצוע העבירות, עומדת מסכת חיים קשה כשעל אף כל שעבר עליו, הנאשם עשה מאמצים רבים להישאר בתחום הנורמטיבי, ומדובר



במעידה יחידה שלו. הנאשם הסביר בכנות את כישלונו, בהליך של רמייה עצמית כשציין שהוא לא היה מודע למשקל המוסרי של המרמה שביצע. כיום ברורה לנאשם חומרת העבירות שביצע והוא קיבל אחריות על מעשיו. הוא גם ציין את הפגיעה הקשה שתהיה לענישת הנאשם בעונש מאסר על משפחתו - אשתו וילדיו הקטנים. בנסיבות אלו, נטען, לא בכדי שירות המבחן בא בהמלצה להמשך שיקומו של הנאשם בהשתתפות עונש של מאסר בעבודות שירות, והוא עתר לאימוץ ההמלצה, והימנעות מהטלת עונש של מאסר בפועל על הנאשם.

24. אשר לחילוט נטען כי פסק הדין אליו הפנתה המאשימה בעניין זה, מתייחס למקרה חמור יותר בו נעשה שימוש בחשבוניות כפולות ובמהלך הלבנה מתוחכם. נטען גם, כי מחצית מהנכסים המצויים בחזקת הנאשם שייכים לאשתו, ובפרט בדירה בה מתגוררים אשתו וילדיו של הנאשם. הטלתה שהם עברו עם חשיפת מעשי הנאשם הייתה קשה, ואין מקום להוסיף להם טלטה נוספת בהוצאתם מביתם.

25. הנאשם הביע חרטה על מעשיו וציין כי עשה טעות גדולה. הוא הוסיף כי בשנים שעברו מאז ביצוע העבירות על ידו, הוא למד משמעות המעשים שביצע שפגעו גם בו ובמשפחתו, וביקש הזדמנות שנייה להוכיח את עצמו.

דין והכרעה

26. מקרה זה הינו אחד מני מקרים רבים, להם אנו נחשפים חדשים לבקרים, של מעשי עוולה, שנעשים בעיקר תוך כדי ניצול אנשים מוחלשים, אשר זקוקים לא פעם לכסף זמין למחייתם ולא פעם אינם בקיאים במערכות הכספיות הרבות והמסועפות שבהן נמצאים כספים שהושגו על ידם בדי עמל. תוצאות מעשים אלו לא פעם הם הותרת אותם אנשים מוחלשים בערוב ימיהם כשהם איבדו את כל חסכוניהם. לא פעם הדבר נופל גם כעומס נוסף על הציבור.

27. כך בענייננו, הנאשמים במעשיהם פגעו בביטחונם הכלכלי של הלקוחות שאת קופות הגמל והפנסיה שלהם הם פדו עבורם, שכן, זאת עשו מבלי שהסבירו להם את משמעות פתיחת קופות אלו כשהם פעילות, באופן שתפגע קצבת הזקנה שלהם והכסויים הביטוחיים האחרים. בכך גם נפגע האינטרס הציבורי, לשמו נקבעו מגבלות הפידיון המוקדם, שהוא הותרת מקור כלכלי לימי הזקנה. מעשים אלו נעשו בחלקם תוך מרמה ותוך הצגת מצגי שווא. במקרה אחד אף בהתחזות. את הכספים שקיבלו בעבירה הטמיעו בתוך רכושם החוקי והכשר תוך טשטוש מקורם הבלתי חוקי של הכספים. לאחרונה ציין בית המשפט (ע"פ 2698/24 **סילבר נ' מדינת ישראל** (5.12.24)) את חומרתן של עבירות הלבנת ההון נוכח פגיעתן בציבור ובערכיו, ובשל פוטנציאל ההרס הגדול מבחינה חברתית וכלכלית של עבירות אלו. בשל כך, נקבע בצדה של עבירה זו עונש מרבי של 10 שנות מאסר בפועל המבטא את "ההשלכות השליליות הרבות שיש לביצוע העבירה והפגיעה החמורה בתקנת הציבור" (דברי הסבר להצעת חוק איזור הלבנת הון, בעמ' 423), והנוטלים חלק בהלבנת הון צפויים לעונשים חמורים ומשמעותיים (ע"פ 4316/12 **מדינת ישראל נ' חג'אמה** (30.10.14)). בנוסף בעצם אי הדיווח על הכנסותיהם הם פגעו בקופה הציבורית ובשוויון בנטל המס.



28. באשר לקביעת המתחם, מדובר ברף אירועים, שהמשותף להם הוא השגת כספים במרמה. הכספים נתקבלו במרמה, הולבנו בחשבונות הבנק ובנסיבות אלו גם לא דווחו הכספים שנתקבלו כהכנסה ברשויות המס. אין הצדקה לקביעת מתחם נפרד לעבירת המס, שעה שמדובר בחלק אינטגרלי מאותם מעשי מרמה שנקט בהם הנאשם. לכל היותר היה מקום לקבוע מתחם עונש נפרד לעבירה של אי הגשת דו"ח במועד שהורשע בה הנאשם. במכלול הנסיבות איני סבור כי יש הצדקה לעשות כן, ולפיכך אקבע מתחם אחד אשר יביא בחשבון את מכלול העבירות.

29. בבחינת מדיניות הענישה הנוהגת, יצוינו פסקי הדין הבאים:

· בת"פ (מחוזי-ת"א) 15640-06-15 **מדינת ישראל נ' פרץ** (15.07.15) הורשעו נאשמים בריבוי עבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות; ריבוי עבירות של רישום כוזב במסמכי תאגיד; ריבוי עבירות של עשיית פעולה ברכוש אסור לפי סעיף 3(א) לחוק הלבנת הון; עבירה של עושק; ועבירות של שימוש במרמה ותחבולה בכוונה להתחמק ממס. זאת, בשל הקמת מערך חברות תיווך לשירותי עובדים זרים וגביית מיליוני שקלים בעמלות שגבלו בעושק. באמצעות המנגנון שיצרו הנאשמים הם הצליחו להפיק סך של כ-1.2 מיליארד ₪ בתקופה של 8 שנים, והם גבו עמלות בעושק מעובדים זרים בגובה של כ-11 מיליון ₪. הכנסתם לא דווחה לרשויות המס. נקבע מתחם ענישה הנע בין 24 ל-48 חודשי מאסר לעבירות לפי חוק העונשין, בין 30 ל-50 חודשים בעבירות לפי חוק איסור הלבנת הון, בין 20 ל-40 חודשים בעבירות לפי חוק שירות תעסוקה, ובין 24 ל-48 חודשי מאסר בעבירות לפי פקודת מס הכנסה. נקבע מתחם עונש לקנס בשיעור שבין חצי מיליון למיליון שקלים. על הנאשמים נגזרו 33 חודשי מאסר בפועל, קנס בסך של חצי מיליון ₪ לכל נאשם וחילוט של רכוש בסך 9.5 מיליון ₪ לכל נאשם, לאחר שבית המשפט אימץ את הסכמת הצדדים לעניין העונש. מקרה זה חמור מהמקרה שבפני, הן בהיקף המרמה והרווח של הנאשמים בעטיה, והן באורך תקופת המרמה. מעשה המרמה עצמו אף חמור יותר.

· בת"פ (מחוזי-מרכז) 2522-06-17 **מדינת ישראל נ' אבו רביעה** (31.07.21) הורשעו נאשמים בריבוי עבירות של רישום כוזב במסמכי תאגיד; בריבוי עבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות; ריבוי עבירות של הלבנת הון לפי סעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון; ריבוי עבירות של עשיית פעולה ברכוש אסור לפי סעיף 4 לחוק איסור הלבנת הון; ומעשים ומחדלים לפי פקודת פשיטת רגל. מדובר היה בנאשם, שהיה מנוע מלהקים חברות הסעה בשל רישום פלילי, אך הוא רשם במרמה מספר חברות הסעות שהקים על שמות אנשים שונים וכך קיבל רישיונות ממשרד התחבורה. החברות נקלעו לקשיים והנאשם בתחבולות שונות המשיך להפעילן תוך התחמקות מנושיו. הוא הורשע בעשיית פעולות ברכוש אסור בשווי של לפחות 6.4 מיליון ₪. נקבע מתחם ענישה הנע בין 20 ל-40 חודשי מאסר וקנס בין 100,000 ל-250,000 ₪. על הנאשם נגזרו 24 חודשי מאסר בפועל, קנס וכן חולט חלקו ברכב מסוג מרצדס שהיה בבעלותו יחד עם אחר. גם מקרה זה חמור יותר, הן בשל המרמה והן בשל הסיכון לחיי אדם שנבע מהמרמה.

· בת"פ (מחוזי-ב"ש) 30003-02-22 **מדינת ישראל נ' בן חיון** (20.02.24) הורשע נאשם בריבוי



עבירות של עורמה ותחבולה; בריבוי עבירות של הונאת נושים וקבלת דבר מרמה בנסיבות מחמירות; ריבוי עבירות של שימוש במסמך מזויף; ריבוי עבירות של הלבנת הון לפי סעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון; וכן בעבירות של מכירת מצרך שלא עומד בתקן רשמי לפי חוק התקנים. הנאשם שהיה בפשיטת רגל הקים חברות באמצעות אחרים שעסקו בייצור ומכירת דלתות עמידות לאש, אלא שדלתות אלה לא עמדו בתקנים שנקבעו, אך נמכרו במרמה כדלתות תקניות. כתוצאה מהמרמה עבר במהלך כ-9 שנים בארבעה חשבונות בנק סכום כולל של כ-22 מיליון ₪. הנאשם קיבל במרמה מהמוסד לביטוח לאומי דמי אבטלה בסך של 200,000 ₪ וכן כתוצאה ממצגי השווא בעניין הדלתות עוד סכום של כ-500,000 ₪. נקבע כי מתחם הענישה הראוי נע בין 24 ל-48 חודשי מאסר. על הנאשם נגזרו 30 חודשי מאסר בפועל וקנס בסך של רבע מיליון שקלים. בית המשפט הורה לחלט שני כלי רכב מסוג קאדילק ומרצדס לטובת אוצר המדינה. גם במקרה זה המרמה העמידה סיכון לחיי אדם והיא חמורה יותר, וגם תקופת המרמה והיקף המרמה גדולים יותר.

· בת"פ (מחוזי-חי') 62848-03-18 **מדינת ישראל נ' גלובע** (24.09.19), אליו הפנתה המאשימה, הורשע נאשם, רואה חשבון במקצועו, בריבוי עבירות לפי סעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון; בעבירה של זיוף מסמך בכוונה לקבל באמצעותו דבר בנסיבות מחמירות; בריבוי עבירות, של שימוש במסמך מזויף; בריבוי עבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות; בריבוי עבירות של מסירת אמרה או תרשומת כוזבת בדו"ח; ובריבוי עבירות של שימוש במרמה, עורמה או תחבולה. זאת, בשל כך שהשיג בהונאה החזרי מס ללקוחותיו בסך כולל כ-6.7 מיליון שקלים, שכר טרחתו של הנאשם היה כ-1.2 מיליון ₪. נקבע מתחם עונש הולם הנע בין 5 ל-9 שנות מאסר ונגזרו על הנאשם 5 שנות מאסר וקנס בסך 200,000 ₪. בערעור שהוגש (ע"פ 7840/19 **מדינת ישראל נ' גלובע** (12.02.20)), מתחם הענישה נותר על כנו, אך הופחתה שנת מאסר מהעונש שהושת על הנאשם בשל מצבו הרפואי. בנוסף, בשל העבירות על חוק איסור הלבנת הון, חולט סך 1.2 מיליון ₪ כשווי שכר הטרחה שגבה הנאשם. יש לציין כי מדובר בנסיבות חמורות הרבה יותר מאשר בעניינו, הן בשל חומרת המרמה והעובדה כי למעשה נלקחו מאוצר המדינה כספים שלא כדין, והן בשל היקף המרמה.

· בת"פ (מחוזי-מרכז) 6563-06-15 **מדינת ישראל נ' חנן** (19.12.18), גזר דין נוסף אליו הפנתה המאשימה, הורשע נאשם וחברה בע"מ שבשליטתו, בריבוי עבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות; ריבוי עבירות של שימוש במסמך מזויף בכוונה לקבל באמצעותו דבר; בריבוי עבירות של הלבנת הון לפי סעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון; ובעבירה של עדות שקר בכוונה לקבל טובת הנאה. כל זאת, בשל היותו בעל חברה שסיפקה שירותי אפוטרופסות לחסויים אשר גבתה במרמה כספי חסויים על ידי הנפקת חשבוניות כוזבות בגין פעילות לטובת החסויים. היקף המרמה היה לא פחות מ-250,000 ₪, והשימוש במסמך המזויף נעשה בכוונה לקבל סך של לפחות 100,000 ₪. הלבנת ההון הייתה של סך 57,300 ₪. נקבע מתחם עונש ראוי שנע בין 2.5 שנות מאסר ל-6.5 שנות מאסר קנס ועונשים נלווים. על הנאשם הושת עונש של 30 חודשי מאסר בפועל. בערעור (ע"פ 8915/21 **חנן נ' מדינת ישראל** (3.04.23)), ראה בית המשפט העליון לציין כי נוכח חומרת



העבירות, העונש שהוטל היה מתון ביותר. עם זאת, בשל חלוף 14 שנים ממועד ביצוע העבירה האחרונה, הופחת העונש והועמד על 18 חודשי מאסר בפועל.

לעניין עבירות המס הפנתה המאשימה לפסקי הדין הבאים:

· בעפ"ג (מחוזי-י) 37513-06-18 **רשק נ' מדינת ישראל** (9.10.18), הורשע נאשם בביצוע עבירות שונות על פקודת מס הכנסה, בכלל זה השמטת הכנסה, אי ניהול פנקסי חשבונות, מסירה אמרה או תרשומת כוזבת, אי ניהול פנקסים וקיום פנקסי חשבונות כוזבים. מדובר היה במי שלא דיווח על הכנסות בסך של כ-420,000 ₪. נקבע מתחם ענישה של מספר חודשי מאסר ועד שנת מאסר. הנאשם נדון ל-5 חודשי מאסר בפועל ועונשים נילווים. הערעור נדחה.

· בעפ"ג (מחוזי-ת"א) 56587-07-13 **מדינת ישראל נ' קובי** (27.11.13) הורשע נאשם במספר עבירות בשל אי דיווח על הכנסות בסך של כ-730,000 ₪ בתקופה של 4 שנים, אי ניהול ספרים ואי הגשת דוחות. בערעור נקבע כי הרף התחתון של מתחם הענישה צריך לעמוד על 8 חודשי מאסר בפועל, בהתאם הוחרר העונש שהושת בבית משפט השלום והועמד על 8 חודשי מאסר בפועל.

30. באשר לנסיבות מקרה זה יש לתת משקל לתכנון שקדם לביצוע, לתחכום, לשיטתיות, לתעוזה, שכללה בחלק מהמקרים, גם זיוף או התחזות, ופיצול העמלות שנתקבלו בין חשבונות בנק שונים. חומרה נוספת ישנה בניצול אנשים, רובם קשיי יום, שנוצלו על רקע חולשתם וחוסר הבנתם בעניינים כספיים מעין אלו. יש לתת את הדעת למספר הניזוקים; להיקף הסכומים - התקבלו כספים מקופות פיננסיות בסך של כ-6 מיליון ₪, והעמלה שנגבתה על ידי הנאשמים מהלקוחות עבור פדיון הכספים הייתה בסך של 465,971 ₪; לנזק שנגרם ושעלול להיגרם לציבור בשל הפגיעה בעתיד הפנסיוני ובטחון הכלכלי של חלק מהלקוחות; ולמניע לביצוע העבירות - בצע כסף. לצד כל זאת, יש לזכור כי בניגוד למקרים אחרים, בכללם אלו שנדונו בפסיקה שהוזכרה לעיל, מעשי הנאשמים לא היו מכוונים לנטילת כספים השייכים לחברות הביטוח. לא נלקחו מחברות הביטוח כספים שהיו שייכים להן. הלקוחות קיבלו כספים ששייכים להם, רובם המוחלט ידע על כך שקבלת הכספים לעת הזו כרוך בתשלום מס גבוה, והמרמה התבטאה ביכולת למשוך את הכספים מוקדם מן המותר, באופן שיש בו לפגוע בביטחון הסוציאלי של הלקוחות בעתיד. באשר לעבירות המס יש לקחת בחשבון את הפגיעה בקופה הציבורית, ואת העובדה כי לא כל המחדלים הוסרו.

31. באשר לטענה בדבר אחידות הענישה בשים לב לעונשו של נאשם 2, הרי שהענישה, בסופו של יום, היא אינדיבידואלית כשהיא שוקלת את חלקו של כל נאשם במעשי העבירה, כמו גם את נסיבותיו האישיות. במקרה זה, כפי שגם ציין הסניגור, נאשם 2 לא הורשע בעבירות של קבלת דבר במרמה, ולא בעבירות לפי חוק איסור הלבנת הון, וגם עבירות המס שלו פחותות במידת מה. גם חלקו של נאשם 2 בעבירות המרמה שבוצעו מצומצם מזה של הנאשם, כשהנאשם היה הדומיננטי בביצוע העבירות. על נאשם 2 הושתו 6 חודשי מאסר בעבדות שירות, וכשחלקו של הנאשם חמור פי כמה, פשיטא כי עונשו אינו יכול להסתכם בעונש מאסר בעבודות שירות. דווקא בשל עקרון האחידות בענישה. הצבת מעשי



הנאשם אל מול מעשי נאשם 2, מביאה למסקנה כי על הנאשם יש להשית עונש חמור פי כמה מהעונש שהושת על נאשם 2.

32. בשים לב למכלול הנסיבות, הערכים המוגנים שנפגעו ועוצמת הפגיעה, בשים לב לעבירות המרמה, עבירות הלבנת ההון ועבירות המס, ובחינת הפסיקה הנוהגת והתאמתה לנסיבות מקרה זה, אני סבור כי מתחם העונש ההולם נע מ-18 ועד 40 חודשי מאסר בפועל לצד קנס הנע מסך של 250,000 ₪ ועד לסך של 400,000 ₪. הקנס לחברה נע מסך של 100,000 ₪ ועד 250,000 ₪.

ובאשר לחילוט.

33. עניין לנו בעבירות כלכליות, שהן לעיתים מזומנות מתוחכמות וחמורות הרבה יותר מעבירות רכוש אחרות, ומכאן חומרתן. מבצעי עבירות אלו זוכים מן ההפקר ברווחים כלכליים גדולים לעיתים בפרקי זמן קצרים, תוך פגיעה ממשית ברווחה הכוללת של המשק והציבור הרחב. הלבנת ההון היא הפעולה בו מערבב העבריין רכוש שמקורו בעבירה ברכוש חוקי לחלוטין על מנת להקשות על איתור מקורו מחד גיסא ועל מנת לאפשר ביצוע שימוש "מכובס" בכספים שמקורם אינו כשר בעתיד. לצורך השגת מטרות "ההלבנה" עושים "המלבינים" פעולות רבות ומגוונות. אחת הדרכים הוא ניצול חשבונות בנקים "נקיים" לביצוע "ההלבנה" (ראו: ע"פ 2333/07 **תענך נ' מדינת ישראל**, (12.07.10)).

34. המחוקק ביקש להילחם בעבירות מסוג זה, ובין היתר בחר בדרך האפקטיבית של חילוט. במסגרת זו קבע המחוקק הוראת חילוט רחבה, בסעיף 21(א) לחוק איסור הלבנת הון, בזו הלשון:

הורשע אדם בעבירה לפי סעיפים 3 או 4, יצווה בית המשפט, זולת אם סבר שלא לעשות כן מנימוקים מיוחדים שיפרט, כי נוסף על כל עונש יחולט רכוש מתוך רכושו של הנידון בשווי של רכוש שהוא -
(1) רכוש שנעברה בו העבירה, וכן רכוש ששימש לביצוע העבירה, שאיפשר את ביצועה או שיועד לכך;
(2) רכוש שהושג, במישרין או בעקיפין, כשכר העבירה או כתוצאה מביצוע העבירה, או שיועד לכך.

35. בסעיף זה הורה המחוקק כי בעבירות של הלבנת הון, הכלל הוא חילוט, אלא אם כן הגיע בית המשפט למסקנה כי קיימים נימוקים מיוחדים בגינם יש להימנע מהחילוט. יתרה מזאת, על פי לשון הסעיף ניתן לחלט רכוש בשווי העבירה שבה הורשע הנאשם ללא צורך להוכיח כי הרכוש המחולט נבע באופן ישיר מהעבירות שבוצעו (ראו: ע"פ 6532/17 בעניין **חסדי דוד**; ע"פ 6145/15 **פישר נ' מדינת ישראל** (25.10.15)).



36. הסעיף מורה כי ניתן לחלט כספים לא רק בשווי הרכוש האסור (זה שמקורו, במישרין או בעקיפין בעבירה; ששימש לביצוע עבירה; שאיפשר ביצוע עבירה; או שנעברה בו עבירה - סעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון), אלא גם בשווי הרכוש הכשר לתוכו עורבב הרכוש האסור, שכן בהתאם להוראות חוק איסור הלבנת הון, ערבוב רכוש שמקורו בעבירה עם רכוש כשר, הופך את הרכוש כולו ל"רכוש אסור" אשר ניתן לחלטו (ע"פ 6532/17 בעניין **חסדי דוד**; ע"פ 2333/07 **תענך נ' מדינת ישראל** (12.07.10); ע"פ 2698/24 בעניין **סילבר**). הטעם לכך נעוץ בתכלית החילוט - "הוצאת בלעו של הגזלן מפיו" ומניעה מהחוטא לצאת נשכר וליהנות מפירות מעשי העבירה שביצע (ראו: ע"פ 7475/95 **מדינת ישראל נ' בן שטרית**, פ"ד נב(2) 385 (1998); ע"פ 5316/22 **מדינת ישראל נ' פרנקו** (10.11.22); ע"פ 2698/24 בעניין **סילבר**), וכשמדובר על עבירה של הלבנת הון, מעשי העבירה כונו להטמעת הרכוש האסור בתוך רכוש חוקי וכשר כדי לטשטש את מקורו הבלתי חוקי של הרכוש האסור ו"להפוך כסף שחור לכסף לבן, רכוש שהאדים להלבין כשלג" (ע"א 9796/03 **שם טוב נ' מדינת ישראל**, פ"ד נט(5) 397 (2005)). בכך מושגת גם תכלית ההרתעה, שכן החילוט אינו אך של הרכוש שהושג בעבירה, אלא גם של רכוש נוסף ש"הוכתם" על ידי העברין, כך שהוא נפגע כלכלית, גם אם ינסה להבריח את הנכסים (ראו: ע"א 6212/14 בעניין **ג'סארי**).

37. בכך אפוא, צודקת המאשימה כי ניתן לחלט לא רק כספים בשווי העמלות שנגבו על ידי הנאשמים, אלא גם בשווי כלל הרכוש הכשר בו הוטמע הרכוש האסור, גם אם מדובר ברכוש ששווי פי כמה וכמה מהרכוש האסור, לא אך פי חמש.

38. ברם, היקף הרכוש שיוחלט, בוודאי זה שמעבר לרכוש האסור, תלוי בנסיבות כל מקרה ומקרה. הדבר מסור לשיקול דעתו של בית המשפט. בכלל זה, על בית המשפט לתת דעתו על נסיבות ביצוע העבירה, חומרתה, עד כמה מדובר בטשטוש משמעותי שלאחר הערבוב קשה לעמוד על זיהוי הרכוש האסור והיקפו. ובכלל זה יש לתת את הדעת גם על שאלת המחיה והמגורים הסבירים של הנאשם ובני משפחתו (ראו: ע"פ 4710/01 **שיח נ' מדינת ישראל** (21.03.02)).

39. המאשימה ביקשה להסתמך על פסק הדין בעניין **חסדי דוד**, שם הורה בית המשפט על חילוט זמני של רכוש בשווי של פי חמש מהרכוש האסור. דא עקא, שבאותו עניין עצמו ציין בית המשפט כי

עיון בפסיקה רלוונטית שעניינה בענישה בגין עבירות לפי חוק איסור הלבנת הון, מלמדת כי בצד הרטוריקה הקוראת להחמרת הענישה (ובכלל זה גם בהיקף חילוט כספים ששימשו לביצוע העבירות), **ככלל בתי המשפט אינם נוהגים להורות על חילוט כספים כשרים ששימשו לביצוע עבירות של הלבנת הון - וזאת להבדיל מכספי עבירות המקור, או רווחים שצמחו כתוצאה מביצוע העבירה. לא בכדי, כנראה, לא עלה בידי המדינה להציג פסיקה ממין זה בתמיכה לטענתה שלפיה יש לחלט במקרה דנן הן את כספי עבירת המקור הן את הכספים הכשרים שעזמו עורבבו (ההדגשה אינה במקור - א.ס.).**

הנה כי כן, גם היום, למעלה מ-6 שנים, ממועד מתן פסק הדין בעניין **חסדי דוד**, לא עלה בידי



המאשימה להציג בפני בית המשפט, פסיקה בה נקבע חילוט סופי של כספים כשרים ששימשו לביצוע עבירות של הלבנת הון. אפשר שהגיעה העת להחמיר בעניין זה, ואולם נדמה כי לא זה הוא המקרה שיש לנקוט בו באופן זה, בוודאי לא לראשונה, בפרט בשים לב לכך כי אין מדובר בנטילה של כספים ממי שהם היו שייכים לו. כאמור, לא נלקחו מחברות הביטוח כספים שהיו שייכים להן. הלקוחות קיבלו כספים ששייכים להם, רובם המוחלט ידע על כך שקבלת הכספים לעת הזו כרוך בתשלום מס גבוה, והמרמה התבטאה ביכולת למשוך את הכספים מוקדם מן המותר, באופן שיש בו לפגוע בביטחון הסוציאלי של הלקוחות בעתיד. על כן איני סבור כי יש להורות על חילוט של רכוש הגבוה משווי הרכוש האסור, היינו סכום העמלות שנגבו על ידי הנאשמים במרמה - 465,971 ₪.

40. לצד זאת, ברי כי ניתן להורות על חילוט גם מתוך זכויות הנאשם בדירה שבבעלותו. לא זו בלבד שסעיף 21(ב) לחוק איסור הלבנת הון קובע כי לעניין הוראות החילוט "רכוש" הניתן לחילוט הוא "כל רכוש שנמצא, בחזקתו, בשליטתו או בחשבוננו", ובכלל זה רכוש שמומן על ידי הנאשם בכספים שניתן היה לחלטם; אלא שבמקרה זה, בית המשפט (ע"פ 5365/21 **קוכמן נ' מדינת ישראל** (17.08.21)) הורה על העברת כספים שנתפסו לצורך השלמת רכישת הדירה, כשהוא קובע במפורש כי הדבר יאפשר חילוט זכויות הנאשם בדירה, ואף ניתן צו חילוט זמני על זכויות אלו. יתרה מזאת. בית המשפט אף אסר על הנאשם ובת זוגו או מי מטעמם לאכלס את הדירה, על מנת להבטיח את אפשרות החילוט בתום ההליך אם הנאשמים יורשעו, ובנסיבות אלו, כשהנאשם הפר את הוראתו המפורשת של בית המשפט, אין מקום לשמוע מפיו טענה כלשהי בעניין זה.

ומכאן לנאשם.

41. הנאשם, יליד 1987, כבן 37, נשוי ואב לשלושה ילדים, ללא עבר פלילי. כפי שפורט בתסקיר שירות המבחן, הוא גדל בנסיבות חיים מורכבות. הוא הודה והביע חרטה, אם כי רק לאחר שמיעת עדויות רבות. הוא לא הודה בדבר טרם שמיעת הראיות, ולכן יש לדחות את טענות הסניגור בעניין זה. כל אלו יש לזקוף לזכותו. מאידך, לא ניתן להתעלם מהערכת שירות המבחן לסיכון ברמה בינונית לביצוע עבירות דומות בעתיד. בשים לב לאמור, יש לגזור את עונשו של הנאשם בסמוך לרף התחתון של המתחם, אך לא בתחתיתו.

42. בשים לב לכל האמור, אני משית על הנאשם את העונשים הבאים:

1. 20 חודשי מאסר בפועל בניכוי ימי מעצרו לפי רישומי שב"ס.

הנאשם יתאם את כניסתו למאסר עם ענף אבחון ומיון של שירותי הסוהר בטלפונים 08-9787377 או 08-9787336. ככל שלא יקבל הנאשם הנחיה אחרת, עליו להתייצב עד ליום 12.01.25 בשעה 9:00 במתקן המעצר בבית סוהר ניצן ברמלה, עם תעודה מזהה והעתק גזר הדין.

2. מאסר של 6 חודשים שלא ירוצה אלא אם כן הנאשם יעבור אחת מהעבירות בהן הורשע, בתקופה



של 3 שנים מיום שחרורו ממאסר.

3. קנס בסך של 300,000 ₪ או חצי שנת מאסר תחתם. הקנס ישולם עד ליום 1.01.26.

4. אני מורה כאמור על חילוט רכוש בסך של 465,971 ₪. תחילה מתוך הכספים שנתפסו, וככל שלא יהיה בכך די, אזי היתרה תחולט ממימוש זכויות הנאשם בדירה שבבעלותו, אלא אם כן, הנאשם או רעייתו יפדו את הזכויות בשווי היתרה.

על החברה (נאשמת 3) אני משית קנס בסך של 150,000 ₪. הקנס ישולם עד ליום 1.03.25.

זכות ערעור לבית המשפט העליון בתוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, י"א כסלו תשפ"ה, 12 דצמבר 2024, במעמד המתייצבים.